

Extractive Industries Transparency Initiative
Nederland

Werkplan NL-EITI 2023

Versie 8 juni 2023

1. Inleiding

In 2018 is Nederland lid geworden van het *Extractive Industries Transparency Initiative* (EITI), een wereldwijd initiatief, waarvan begin 2023 meer dan 50 landen lid zijn. Een multi-stakeholdergroep, met vertegenwoordigers van bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheid, is verantwoordelijk voor de implementatie van de EITI-Standaard in Nederland.

2. Doelstelling en prioriteiten

Doelstelling

De doelstelling van de implementatie van de EITI-Standaard in Nederland is als volgt geformuleerd:

"De doelstelling van het NL-EITI is het toegankelijk maken van feitelijke informatie over de delfstoffenwinning in Nederland en de opbrengsten daarvan voor de delfstoffenindustrie en de Nederlandse overheid. Het NL-EITI wil daarmee bijdragen aan het maatschappelijke debat over de betekenis van de delfstoffenindustrie voor de Nederlandse samenleving."

Verbreiding scope in 2023

De focus lag tot op heden op jaarlijkse publicatie van de geldstromen die gemoeid zijn met de nationale delfstoffenwinning van aardgas, aardolie en zout. Daarbij vindt een reconciliatie plaats van de door de bedrijven gerapporteerde afdrachten aan overheden en de door die overheden ontvangen bedragen.

In de multi-stakeholdergroep (MSG) NL-EITI wordt het gesprek al langer wordt gevoerd over de verbreding van de scope. Achtergrond daarbij is dat de MSG ook wil bijdragen aan het maatschappelijke debat. Bij het Nederlandse publiek bestaat interesse in het vergelijken van de betaalstromen van en naar de overheid van de verschillende energiebronnen. Daarom wil de MSG de cijfers over de delfstoffenindustrie plaatsen in de bredere context van het energiesysteem en de transitie naar een duurzame energievoorziening.

Prioriteiten

Deze doelstelling en de uitkomsten van het validatierapport van december 2021 bepalen de prioriteiten voor dit jaar.

A. Resultaat & Impact

1. Bijdragen aan maatschappelijk debat

De focus van de website in lijn brengen met de verbreding van de scope en met een jaaragenda van externe momenten actief naar buiten treden met NL-EITI data over betaalstromen.

B. Betrokkenheid belanghebbenden

1. Continuïteit en samenstelling multi-stakeholdergroep

Bezinning op de samenstelling en werkwijze van de MSG, nu de focus verschuift van financiële gegevens naar de positie van de delfstoffenindustrie in de bredere context van het energiesysteem en de energietransitie.

C. Transparantie

1. Reconciliatie en systematische ontsluiting van data

Focus ligt dit jaar op een versnelling van de oplevering van het reconciliatierapport en op publicatie van aangeleverde data in een dataportaal.

2. Windenergie op de Noordzee

Verkenning van de betaalstromen van windenergie op de Noordzee. Vervolgens aanpak bepalen en methodologie en uitvoerbaarheid nagaan. Dit is een eerste onderwerp in de verbreding van de scope. Het opstellen van een meerjarige planning van onderwerpen voor de verbreding van de scope valt hier ook onder.

Toelichting

In de eerste vijf jaar heeft de focus gelegen op de reconciliatie van de cijfers van de deelnemende bedrijven uit de gas-, olie- en zoutsector. Veel aandacht is gegaan naar de technische uitvoering van de reconciliatie. De laatste stap nog te zetten is de versnelling van de datapublicatie en de systematische ontsluiting van data. De subgroep Systematische ontsluiting van data heeft een voorstel gedaan voor versnelling van datapublicatie. Daarnaast wordt de systematische ontsluiting van data voorbereid voor de eerste helft van 2023. De ambitie is om daarmee op afzienbare termijn het geld- en tijdrovende reconciliatieproces overbodig te maken.

In 2022 is door MSG meerdere malen gesproken over de verbreding van de scope van NL-EITI en is het besluit genomen om deze te verbreden. De scope werd verbreed naar de positie van de delfstoffenindustrie in het Nederlandse energiesysteem en de ontwikkeling naar een emissie-neutraal systeem. De focus ligt daarbij op de financiële stromen. Zo is er behoefte om de betaalstromen van olie en gas te vergelijken met die van andere energiebronnen. Dit is een ambitieuze doelstelling, die een incrementele aanpak noodzakelijk maakt.

	Vanuit de overheid	Naar de overheid
Betaalstromen	Aanleg infrastructuur, investeringssubsidie, exploitatiesubsidie, overige	Vennootschapsbelasting, cijns, oppervlakterechten, winstaandeel, dividend, retributies, specifieke heffingen, overige

De MSG neemt het voortouw om, met EBN, TNO en andere betrokken partijen een start te maken met het beter toegankelijk maken van informatie over de energietransitie, met name over de daarmee gemoeide betaalstromen.

De samenstelling van de MSG wordt daarom opnieuw bekeken. Welke organisaties en expertises zijn nodig om de verbreding van de scope vorm te geven en wie zorgen voor de noodzakelijke menskracht? Ook de coördinatie en uitvoering vanuit het secretariaat bij RVO wordt met het oog daarop inhoudelijker gepositioneerd. Belangrijk daarbij is dat de MSG NL-EITI haar eigen agenda kan bepalen. Veel data zijn beschikbaar en NL-EITI kan de katalysator zijn om door het beter toegankelijk en vergelijkbaar maken van die data het maatschappelijke debat te voeden.

Het maatschappelijk debat gaat, waar het de delfstoffenindustrie betreft, vooral over de rol van de olie- en gassector in de energietransitie. Wat is die rol en hoe snel kan/moet die worden afgebouwd? Wat kost dat en wie gaat dat betalen? Wat zijn de beste alternatieven en hoe kunnen die ontwikkeld worden? Wie betaalt dat en wie bepaalt dat, hoe worden de publieke belangen behartigd? Hoe zit het met de veiligheidsrisico's van die alternatieven?

De MSG wil feitelijke informatie en toegankelijk en waar nodig beschikbaar (helpen) maken, op basis waarvan dat maatschappelijk debat gevoerd kan worden. De primaire verantwoordelijkheid voor die transparantie ligt bij de partijen zelf, met name de overheid en de sector.

3. Activiteiten

Algemeen

- voor de MSG staan in 2023 vijf vergaderingen gepland de laatste volledige week van januari, maart, mei, september en november
- Waar nodig zullen subgroepen de discussie en besluitvorming in de MSG voorbereiden.

Termijnagenda 2023

- Januari: brainstorm verzorgd door ministerie van Buitenlandse Zaken. Onderwerpen zijn grondstoffentransitie en Nederlandse positie in de internationale EITI organisatie.
- Maart: Samenstelling en werkwijze MSG. Voor elk van de geledingen wordt nagegaan of huidige vertegenwoordiging nog adequaat is. Daarnaast worden de vacatures ingevuld.
- Juni: oplevering werkplan, rapport over 2022, identificatie betaalstromen van en naar de overheid voor Windenergie op de Noordzee in kaart brengen en aanpak bepalen.
- Augustus: oplevering jaaragenda van externe momenten.
- September: oplevering Dataportaal en verbreding focus website.
- September: methodologie bepalen en uitvoerbaarheid nagaan om betaalstromen transparant te maken van en naar de overheid voor Windenergie op de Noordzee
- Oktober: opstellen meerjarige planning van onderwerpen voor de verbreding van de scope
- November: uitwisseling met D-EITI (Duitsland).

Zie ook bijlage detailplanning.

Groslijst onderwerpen n.a.v. brainstormsessie EZK eind 2022

Met aandacht voor (de financiering van) projecten op onderstaande gebieden de rol van de overheid (betaalstromen: subsidies, participaties, zeggenschap).

- Inzicht in primair- en finaal energiegebruik en conversiekeuzes die gemaakt worden.
- Waterstof(economie)/Vergroening waterstof (laaghangend fruit)/Noodzaak gasvormige energiedrager/ontwikkeling landelijk waterstofnetwerk door Gasunie.
- Opschalingsambitie windenergie Noordzee (2050: 70 Gigawatt).
- CO2-opslag
- Geothermie inclusief ruimtelijke kant onshore/offshore
- Grootschalige energieopslag
- Ontmanteling gas- en olie-installaties/windmolens
- De verwachte ontwikkeling van het verbruik tot 2050
- Consequenties voor emissies
- Importafhankelijkheid
- De energiewaardeketen

4. Budget en financiering

- Het budget voor de implementatie van het NL-EITI in Nederland is € 0,55 miljoen in 2023.
- Het NL-EITI wordt gefinancierd door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Het Secretariaat van het NL-EITI wordt uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).
- Aan de voorzitter van de MSG wordt een vaste vergoeding per maand toegekend, waarbij de salarisschaal wordt vastgesteld op schaal 18, van paragraaf 6.3 van de CAO Rijk en de arbeidsduurfactor op 0,2.
- De kosten van de eigen personele inzet van de drie MSG-geledingen zijn voor eigen rekening.

Bijlage Detailplanning Werkplan 2023

versie:

08-06-2023

Rollen
B-besluitvormend
C-coördinerend
U-uitvoerend

Voortgang
staat nog open
in bewerking
loopt
behaald

Doel	Activiteit	Betrokken rollen	Periode	Voortgang	EITI-vereiste
<i>Invulling voorzitterschap en secretariaatswerkzaamheden MSG</i>	invullen voorzitterschap	Voorzitter (U)	doorlopend		1.1b
	invullen secretariaat	Secretariaat (U)	doorlopend		
<i>Kennisuitwisseling met andere secretariaten</i>	uitwisseling met internationaal EITI-secretariaat, EITI UK en D-EITI	Secretariaat (U)	doorlopend		
	Kennisuitwisseling NL-EITI en D-EITI in derde kwartaal	MSG (U/B), secretariaat (C/U)	september-oktober		
<i>NL-EITI werkplan 2023</i>	opstellen werkplan 2023	MSG (U/B), secretariaat (C/U)	juni		1.5, 7.3, 7.4
<i>Prioriteit A1: Betekenis van NL-EITI voor het maatschappelijk debat vergroten</i>	Planning externe momenten ministerie EZK opvragen	Secretariaat (C)	maart		7.1, 7.3, 7.4
	Jaaragenda van externe momenten opleveren incl. plan van aanpak communicatie.	Secretariaat (U/C), MSG (B)	augustus		
	Uitvoeren plan van aanpak communicatie voor jaaragenda van externe momenten.	Secretariaat (U)	augustus-december		
	Verbreding focus website en lijst EITI-vereisten waar te vinden op website	Secretariaat/ subgroep Communicatie (C/U)	september		
	Evaluatie uitvoering plan van aanpak communicatie voor jaaragenda van externe momenten.	MSG (U), subgroep Communicatie (C)	november		
	Uitgangspunten samenstelling bepalen vanwege scopeverbreding	Geledingen MSG (U/B) voorzitter, coördinator (C)	april		1.1-1.4, 7.3, 7.4
	Invulling vacatures MSG	Geledingen MSG (U/B)	april-juli		
	Publicatie actuele samenstelling MSG in Staatscourant	MSG (U), Secretariaat (C)	april-mei		

<i>Prioriteit B1: Continuïteit en samenstelling multi-stakeholdergroep</i>	Achterban betrekken door bijeenkomst te organiseren n.a.v. NL-EITI rapport 2022	MSG (U), secretariaat (C)	september-november		
Doel	Activiteit	Betrokken rollen	Periode	Voortgang	EITI-vereiste
<i>Prioriteit C1: Reconciliatie en systematische ontsluiting van data</i>	Nieuwe onafhankelijke accountant	Secretariaat (U/C)	februari		2-6,7.2-7.4
	Opstellen en verzamelen van getekende meerjarige machtigingen van olie- en gas- en zoutbedrijven	Secretariaat (U/C), Industrie (U)	februari		
	Bedrijven verstrekken gegevens	Industrie (U), Overheid (U), Secretariaat (U)	februari		
	Overheden verstrekken gegevens	Overheid (U), Accountant (U)	maart		
	Verschillenanalyse en reconciliatie	Accountant (U), Industrie (U), Overheid (U)	april		
	Reconciliatie verstrekte gegevens opgeleverd in rapport	Accountant (U), MSG (B), Secretariaat (C)	mei		
	Contextrapport opgeleverd	Secretariaat (C)	mei		
	Dataportaal NL-EITI	Secretariaat (U/C), MSG (B)	september		
<i>Prioriteit C2: Windenergie op de Noordzee</i>	Identificatie betaalstromen van en naar de overheid voor Windenergie op de Noordzee en gewenste aanpak bepalen	MSG (B), secretariaat (U/C)	juni		7.1-7.4
	Methodologie en uitvoerbaarheid van gewenste aanpak nagaan	Secretariaat (U/C), MSG (B)	september		
	Opstellen meerjarige planning van onderwerpen voor de verbreding van de scope	MSG (B), secretariaat (U/C)	oktober		